

Naturvärdesanalys Konsekvens- bedömning

detaljplan Rogaland

2023

stockholm.se

Rapport: Naturvärdesanalys Konsekvensbedömning d.p
Rogaland (Detaljplan för Hanstavägen vid kvarteret Rogaland
del av Akalla 4:1 i stadsdelen Husby, S-Dp 2017-18898)

Dnr:

Datum: 2023-06-22

Utgivare:

Beställarens kontaktperson: Joakim Norell och Sofia Dahlbäck

Konsult: Calluna AB, Hästholmsvägen 28, 131 30 Nacka

Org nr: 55 65 75-06 75.

Callunas projektgrupp:

Mova Hebert: projektledare, rapportförfattare
kvalitetsgranskning

Edwin Sahlin: rapportförfattare, kvalitetsgranskning

Marlijn Sterenborg: kartor och GIS

Sammanfattning

Calluna AB har under 2019 och 2022-2023 utfört en ekologiutredning och en konsekvensbedömning för projekt Rogaland på uppdrag av Exploateringskontoret i Stockholms Stad. Bakgrunden är pågående detaljplanearbete.

I denna rapport redovisas konsekvensbedömning av granskningsförslagets påverkan på naturvärden, artskyddsbedömningar och skydds- och kompensationsåtgärder. Inventeringsområdet består i huvudsak av bostadsbebyggelse med grönområden. Grönområdena utgörs av skogsmiljöer med barrträd, brynmiljöer, parkträd och klippta gräsytor. I uppdraget har en naturvärdesinventering (NVI) och artinventeringar för fladdermöss och fåglar genomförts. NVI och artinventeringar redovisas i ekologiutredningen och sammanfatta här nedan då de ligger tillgrund för bedömningarna i rapporten.

Naturvärdesinventering

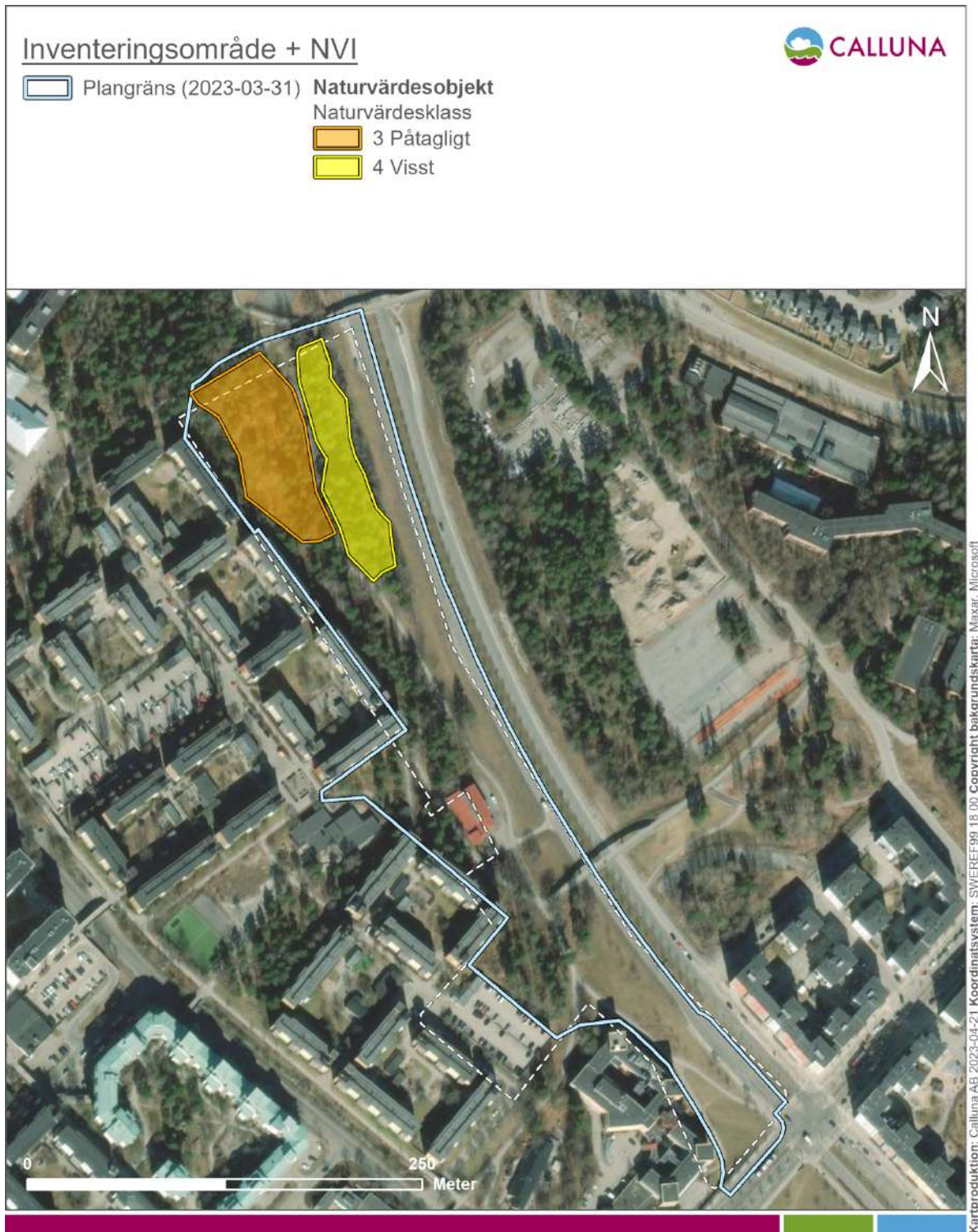
Vid inventeringen avgränsades 2 naturvärdesobjekt (totalt 1,2 ha av inventeringsområdets 4,5 ha). Av dessa objekt har ett *påtagligt naturvärde* (naturvärdesklass 3) och ett *naturvärde* (naturvärdesklass 4).

I inventeringen av naturvärdesträd noterades totalt 24 naturvärdesträd, främst tallar, men även ett antal granar, sälgar och en lönn. Inget av dessa träd utgjorde dock ett "Särskilt skyddsvärt träd".

Vid Callunas inventering noterades två naturvårdsarter inom inventeringsområdet. Vid utsök från Analysportalen tillkom ytterligare tre naturvårdsarter inom området. Vid fågelinventeringen påträffades sju rödlistade arter av vilka två kan ses som naturvårdsarter, och vid fladdermusinventeringen ytterligare tre naturvårdsarter. Totalt ger detta elva konstaterade naturvårdsarter för inventeringsområdet.

De högsta naturvärdena utgörs av ett objekt med naturvärdesklass 3 (påtagligt naturvärde). Objektet ligger i den nordvästra delen av området och utgörs av en gles hällmarkstallskog.

Callunas inventering och tidigare fynduppgifter från området visar på förekomst av skyddade arter enligt artskyddsförordningen (2007:845). Det är förekommande fågel- och fladdermusarter samt liljekonvalj.

Figur 1. Resultat för naturvärdesinventering med avgränsade naturvärdesobjekt i området.

Konsekvensbedömning av planens påverkan

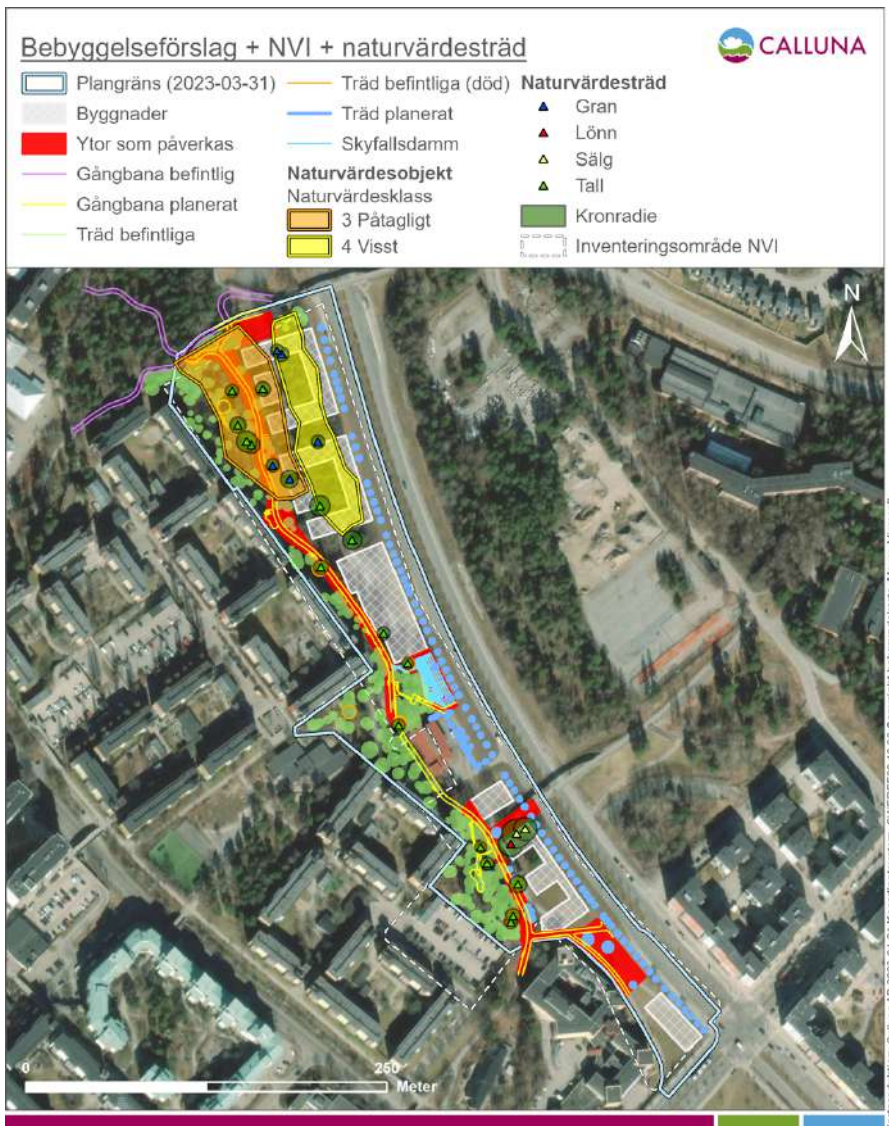
Konsekvenserna av förlusten av naturmark bedöms bli påtagliga då stor del av naturvärdesobjekt försvinner och även övrig naturmark, inklusive naturvärdesträd. Konsekvenserna för habitatnätverk för barrskogsmesar (inklusive ingående fågelarter samt rödvingetrast) bedöms som påtaglig.

Konsekvenserna för påträffade arter (utöver barrskogsmesar) bedöms som liten till påtaglig.

Påverkan på naturmark ger påtagligt negativa konsekvenser för naturmiljön i området. Konsekvenserna påverkar ett större område än området för detaljplanen, i synnerhet påverkan på habitatnätverket för barrskogsmesar. Både livsmiljöer och områden som främst används under spridning tas i anspråk. Spridningssambandet för barrskogsmesar i de innersta delarna av Järvakilen (Hansta och Kymlinge) påverkas. Naturmarken består delvis av barrblandskog. Påverkan på grönsamband i denna del av kilen blir påtaglig.

Bedömning om risk för förbud enligt artskyddsförordningen har gjorts för aktuella arter av fladdermöss, fåglar och kärlväxter. Detaljplanen bedöms inte medföra risk för förbud om den generella skyddsåtgärden som preciserar tidpunkt och åtgärder som kan påverka häckningsmiljöer för fåglar följs: Arbeten som påverkar häckningsmiljöer ska ske augusti-februari. Åtgärder som ska undvikas under häckningssäsong kan bl. a. vara slyröjning, nedtagning av träd eller borttagning av buskar.

Figur 2. Resultat från NVI planerad exploatering i området.

Förslag på kompensation

Några marginella anpassningar så att gamla träd kan bevaras ges. I övrigt redovisas förslag på kompensationsåtgärder som Stockholms stad kan göra på stadens mark. Kompensation föreslås ske genom åtgärder som gynnar främst värden knutna till i barrskog då det är denna miljö som påverkas mest. Dessa åtgärder föreslås utföras i naturområden som är viktiga för habitatnätverkets sammankoppling.

Ytterligare förslag på grönkompensation finns också. Åtgärdsförslagen grundar sig på de negativa konsekvenser för växt- och djurlivet kommer att uppstå men begränsas av vad som är möjligt på de ytor som finns tillgänglig för grönkompensation inom planområdet. Dessa åtgärder uppväger inte de negativa konsekvenser som genomförande av detaljplanen medför.

Innehåll

Sammanfattning	3
Bakgrund	8
Beskrivning av området	8
Naturvärden och arter	9
Fåglar	9
Fladdermöss	9
Arter som omfattas av artskyddsförordningen	11
Konsekvensbedömning av detaljplanens påverkan	14
Samlad konsekvensbedömning	17
Bedömning artskydd	18
Förekommande fågelarter	18
Förekommande arter, fladdermöss	24
Liljekonvalj	24
Åtgärdsförslag	25
Förslag på åtgärder/anpassningar:	25
Förslag	25
ekologisk kompensation	25
Ytterligare förslag, grönkompensation	26
Referenser	31

Bakgrund

Beskrivning av området

Naturen i inventeringsområdet består i huvudsak av skogsmark som främst dominerar i den norra och västra delen av området. I den sydöstra delen av inventeringsområdet förekommer obebyggd mark i form av hårt klippt gräsmatta intill Hanstavägen.

Vid inventeringen avgränsades två naturvärdesobjekt, varav ett med påtagligt naturvärde (naturvärdesklass 3) och ett med visst naturvärde (naturvärdesklass 4). De högsta naturvärdena utgörs av ett objekt med naturvärdesklass 3 (påtagligt naturvärde). Objektet ligger i den nordvästra delen av området och utgörs av en brandpåverkad hällmarkstallskog. Borrprover visar att tallarna är runt 150 år gamla, vilket är gamla träd, men inte så gamla att de utgör särskilt skyddsvärda träd enligt Naturvårdsverkets definition.

I samband med inventeringen av naturvärdesträd noterades 24 naturvärdesträd, främst tallar, men även ett antal granar, sälgar och en lönn. Inget av dessa träd utgjorde ett särskilt skyddsvärt träd.

Vid Callunas inventering noterades två naturvårdsarter inom inventeringsområdet:

- Granbarkgnagare, en skalbagge knuten till bestånd med gamla granar noterades på flera ställen.
- Liljekonvalj observerades i båda naturvärdesobjekten, men det var ej särskilt stora eller välutvecklade bestånd.

Liljekonvalj är fridlyst i Stockholms län enligt 9 § artskyddsförordningen (2007:845). Den är endast fridlyst för uppgrävning och försäljning.

Naturvärden och arter

Inom detaljplaneområdet har det genomförts en naturvärdesinventering (2019). I samband med att naturvärdesinventering genomfördes har även en bedömning av landskapssamband och habitatnätverksanalyser skett. Utöver naturvärdesinventering (NVI) har avgränsning av objekt med klass 4, inmätning av värdeelement, bedömning av biotopskydd och fördjupad artinventering (fåglar och fladdermöss) utförts.

Fåglar

I projektet för Rogaland utfördes en fågelinventering (Calluna 2021). Sammantaget konstaterades cirka 15 arter häcka inom området, varav 6 är prioriterade för artskyddet. Inga ytterligare häckande arter prioriterade för artskyddet har framkommit vid eftersök i t ex. Artportalen i inventeringsområdet, men noteringar finns i närheten. I angränsande område har också de prioriterade arterna talltita och stare påträffats.

Fladdermöss

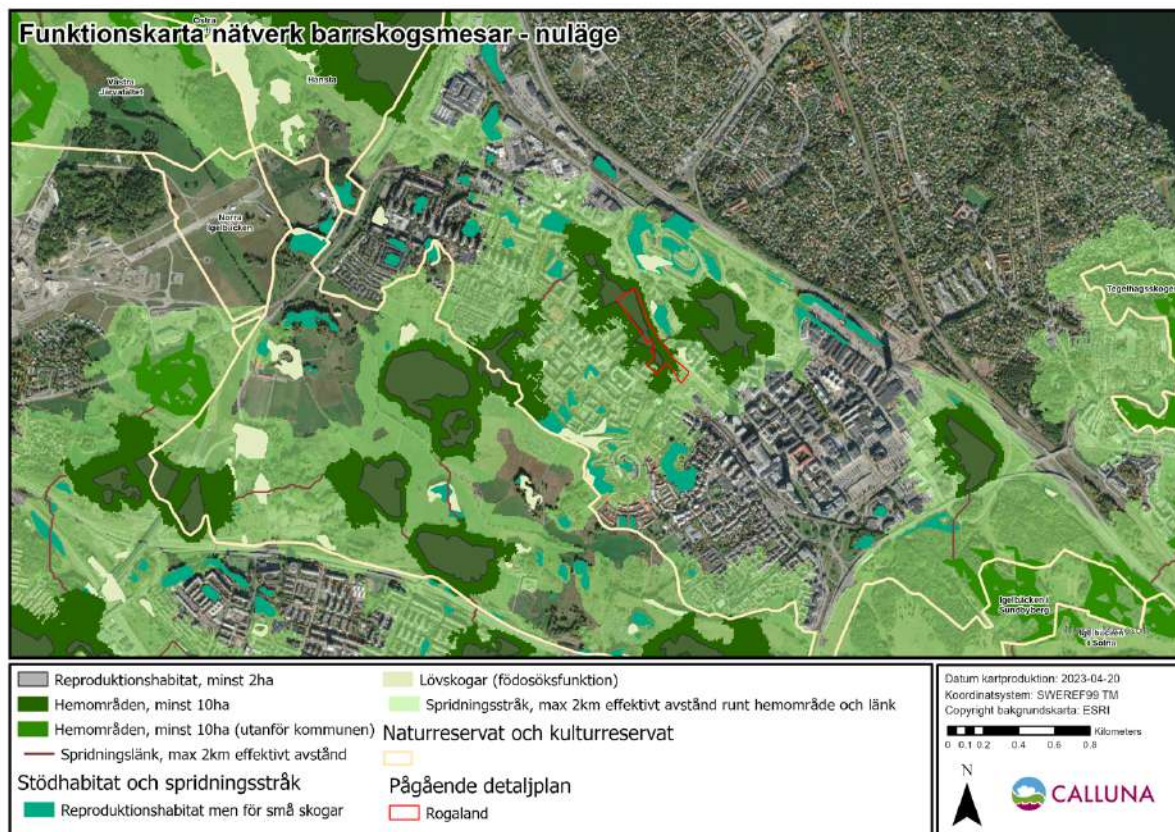
I projektet för Rogaland utfördes en fladdermusinventering (Calluna 2022). Under inventeringen påträffades 5 fladdermusarter, varav 3 med tillräckligt antal inspelningar/aktivitet för att bedöma att de eventuellt kan utgöra del av en lokal population inom utredningsområdet. Dessa var större brunfladdermus, gråskimlig fladdermus och nordfladdermus. De övriga två arterna, dvärgpipistrell och brunlångöra, registrerades endast ett fåtal gånger. Nordfladdermus är rödlistad i kategorin nära hotad (NT), men arten har en gynnsam bevarandestatus i Stockholmsområdet (boreal region).

Figur 3. Bild av den brandpåverkade hållmarksskogen, naturvärdesobjekt med naturvärdesklass 3.

Habitatnätverk barrskogsmesar

Analysen av barrskogsnätverket (figur 4) visar att den dominerande delen av inventeringsområdet för Rogaland i dagsläget utgörs av hemområde för barrskogsmesar. Barrskogsmesar används som indikatorarter för miljö kvalitetsmålet Levande Skogar i Sverige. Hemområde är ett område av tillräcklig storlek och kvalitet för att minst ett par barrskogsmesar ska kunna häcka och föda upp ungar. Hemområdet innehåller skog för häckning (reproduktionshabitat), för födosök samt andra marktyper där barrskogsmesen kan förflytta sig obehindrat i dagligt födosök. I analysen visas också så kallade stödhabitat. Stödhabitat utgörs antingen av yngre-medelålders skogsområden, och äldre skogsområden med skogliga kvaliteter som häckningsmiljö, men som till ytan varit för små för att utgöra funktionella häckningshabitat för barrskogsmesar.

Figur 4. Habitatsanalys för barrskogsmesar och planområdet för detaljplan Rogaland.

Arter som omfattas av artskyddsförordningen

Vid Callunas naturvärdesinventering noterades arter som omfattas av skydd enligt artskyddsförordningen (2007:845) i artgrupperna fåglar fladdermöss och kärlväxter (liljekonvalj).

- Fåglar skyddade enligt 4 §
- Däggdjur skyddade enligt 5 §: nordfladdermus, större brunfladdermus och gråskimlig fladdermus.
- Liljekonvalj skyddade enligt 9 §: det innebär att i bl. a. Stockholms län är det förbjudet att:
  - Gräva eller dra upp exemplar av växten med rötterna.
  - Plocka eller på annat sätt samla in exemplar av växten för försäljning eller andra kommersiella ändamål.

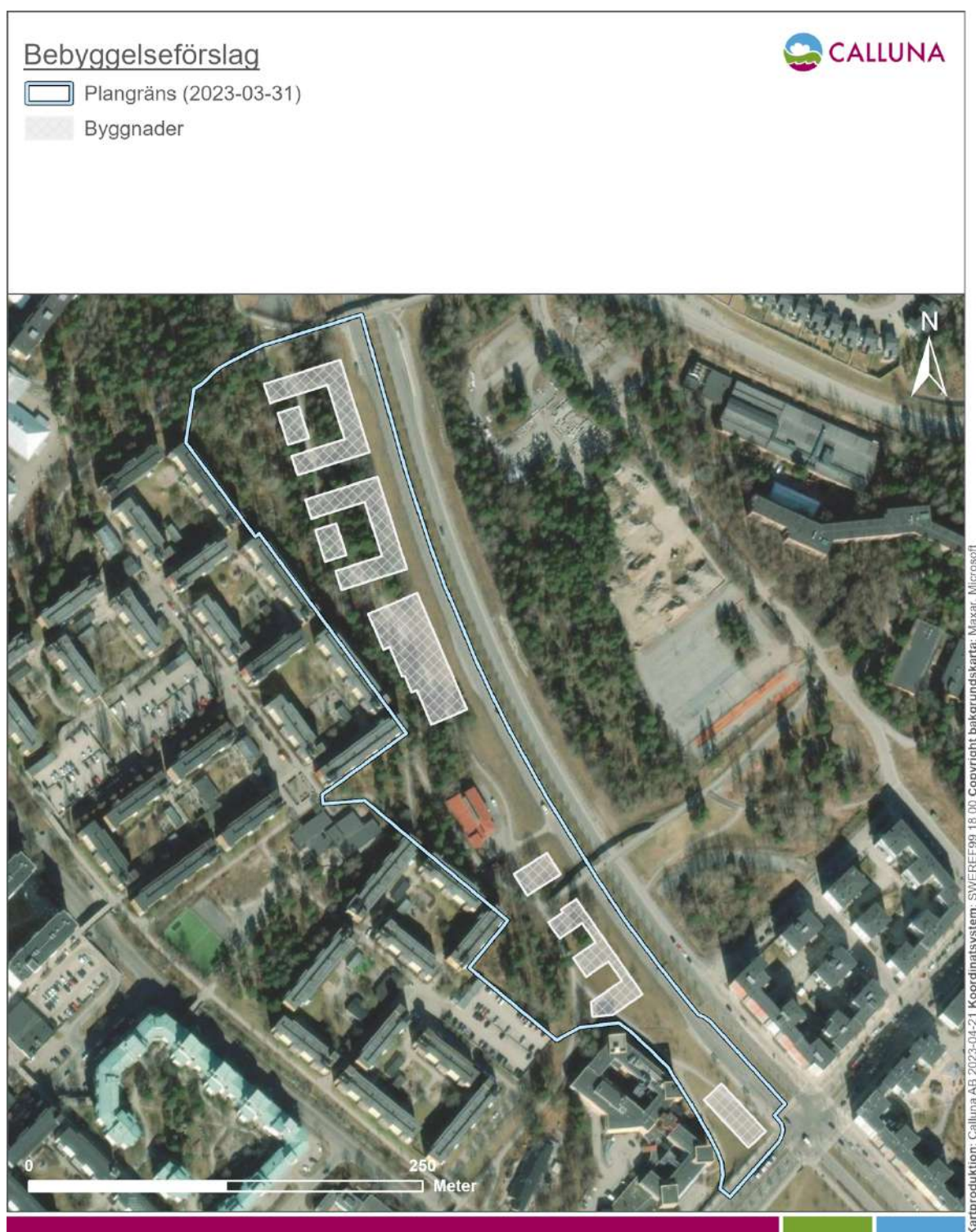
Förekomst av skyddade fågelarter (§4) kan innebära att en verksamhet är förbjuden eller att förbud utlöses om en planerad verksamhet kommer till stånd.

Förekommande fladdermöss omfattas enligt (§5) artskyddsförordningen. Det innebär samma bestämmelser som gäller för fåglarna, se ovan.

Detaljplanens bebyggelseförslag

Detaljplanen syftar till att möjliggöra bostäder, förskola och verksamhetslokaler utmed Hanstavägen i Husby. Området består av en cirka 600 meter lång sträcka av Hanstavägen och anslutande naturmark mot bostadsbebyggelsen i Husby. Planen ska bidra till utvecklingen av Hanstavägen till ett urbant stråk genom att skapa en levande stadsmiljö. Våningsantalet för tillkommande bebyggelse är i huvudsak mellan åtta till tio våningar. I söder planeras för ett högre hus som föreslås bli 17 våningar högt. Bottenvåningarna mot Hanstavägen ska ges särskild utformning med hög omsorg om material och kvalitet. Förslaget innebär en utveckling av Hanstavägen som kompletteras med gång- och cykelmöjligheter och gatuplantering (Stockholms stad, 2023).

Figur 5. Detaljplanens bebyggelseförslag, fotavtryck för byggnader.

Konsekvensbedömning av detaljplanens påverkan

Konsekvensbedömning av bebyggelsens påverkan på naturmiljön inklusive habitatnätverk för barrskogsmesar. Bedömning för artskydd redovisas separat. Alla bedömningar har gjorts samlat för detaljplanen, med kumulativa effekter (avseende detaljplan Dalhagen (Dalhagens bollplan del av Akalla 4:1 2016-14995) och Detaljplan Finlandsgatan (Saima 1 m.fl. 2018-13869)) för habitatnätverk och artskydd.

Konsekvensbedömning har gjorts med en fyrgradig skala.

– Planerad exploatering riskerar medföra stor negativ påverkan på naturmiljön i området.

– Planerad exploatering riskerar medföra påtaglig negativ påverkan på naturmiljön i området.

– Planerad exploatering riskerar medföra liten negativ påverkan på naturmiljön i området.

– Planerad exploatering riskerar ej påverka naturmiljön i området

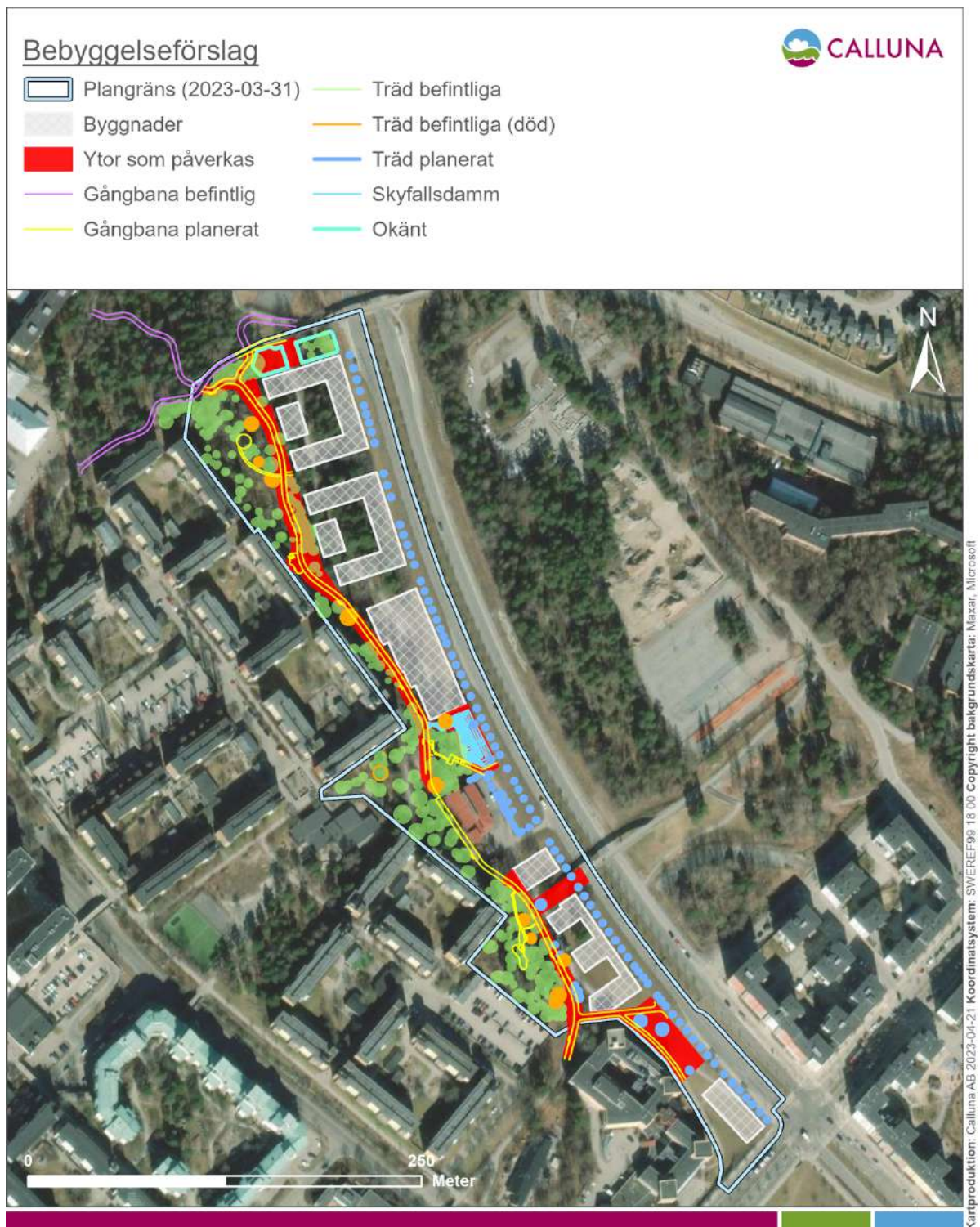
De aspekterna som bedömts är:

P = Påverkan (på naturvärdet på platsen, ofta det avgränsade naturvärdesobjektet)

H = Habitatnätverk (barrskogsnätverk)

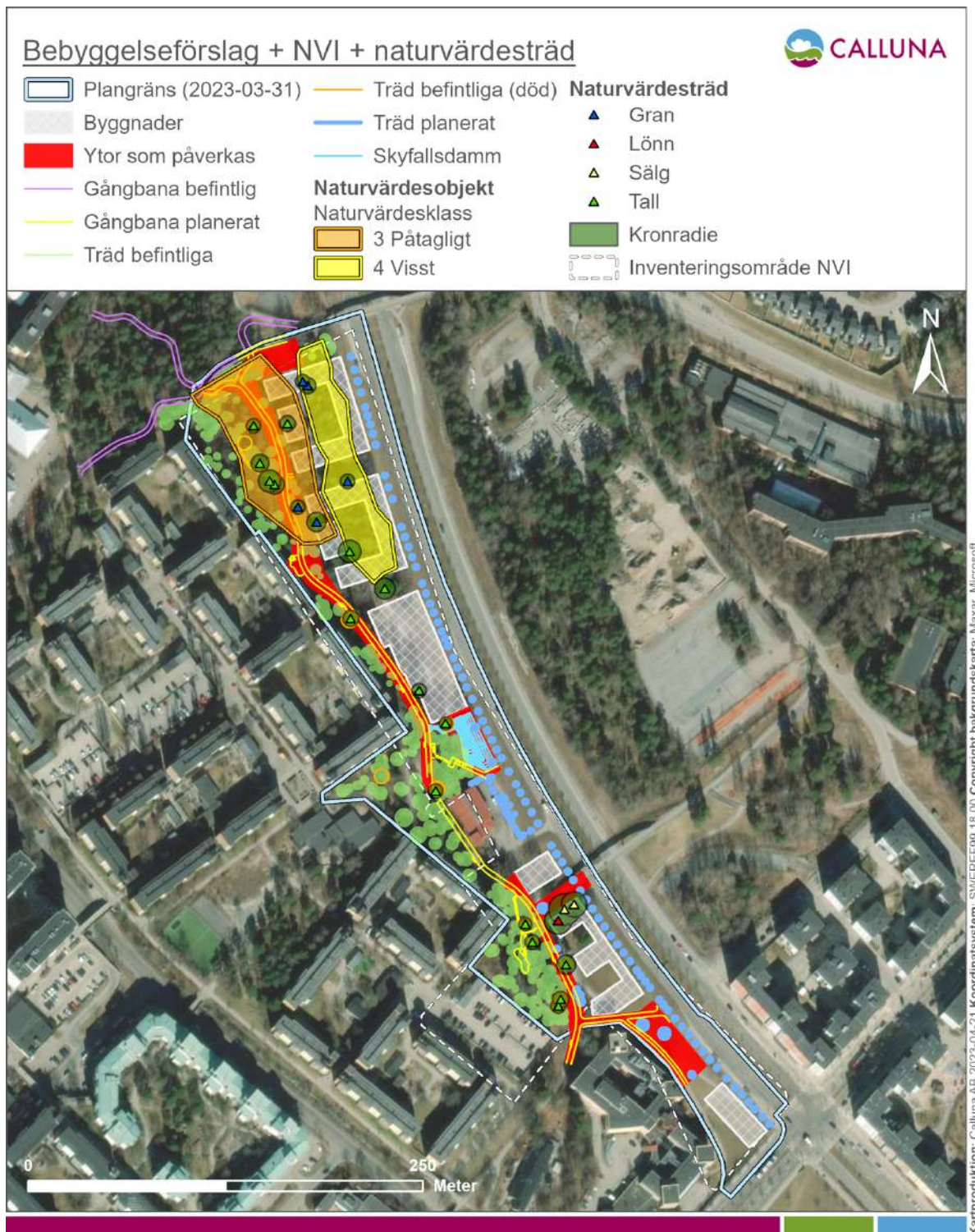
Ö = Övriga naturvärden (enskilda arter, inklusive artskydd som är aktuella)

Figur 6. Kartan visar detaljplanens bebyggelseförslag och övriga markanspråk och utgör grund för bedömning.

Figur 7. Kartan visar detaljplanens bebyggelseförslag och övriga markanspråk samt naturvärdesobjekt och naturvärdesträd

Naturmark

Föreslagen bebyggelse sker delvis på naturmark och sammantaget försvinner drygt 0,8 hektar naturmark som klassats som naturvärdesobjekt. Utöver detta kommer påverkan att ske av naturvärdesobjekt genom att platsbildning ska ske i naturvärdesobjekt med påtagligt naturvärde. Vidare kommer naturmark som klassats ha lågt naturvärde försvinna i stor utsträckning (cirka 1,2 av 3,8 hektar). Sammantaget försvinner 15 naturvärdesträd: 8 tallar, 2 sälgar, 1 lönn och 4 granar. Tallarnas ålder skattas till cirka 150 år.

Konsekvenserna av förlusten av naturmark bedöms bli påtagliga då stor del av naturvärdesobjekt försvinner och även övrig naturmark, inklusive naturvärdesträd.

Habitatnätverk

Naturmarken omfattar ett stråk som förbinder de innersta delarna av Järvakilen (Hansta och Kymlinge) med varandra. Naturmarken består delvis av barrblandskog. Påverkan på grönsamband i denna del av kilen blir påtaglig.

Ett hemområde för barrskogsmesar som delvis omfattar Rogaland men även detaljplan Finlandsgatan kommer att minska med cirka halva ytan. Kvarvarande delar kommer att bli smala och med stora kanteffekter. I områdena kommer skötsel som tar bort underväxande vegetation att tillämpas och delar av området kommer att ianspråktagas för att skapa platser för vistelse. Kvarvarande del av habitatet kommer inte att fungera eller markant försämrats som häckningsmiljö för de påträffade arterna framgent (kungsfågel, rödvingetrast och svartmes aktuella i Rogaland).

Spridningsfunktionen kommer att påverkas negativt.

Konsekvenserna för habitatnätverk för barrskogsmesar (inklusive ingående fågelarter samt rödvingetrast) bedöms som påtaglig.

Påverkan övrig naturmiljö

Påverkan på övriga fågelarter utöver de som är knutna till barrskog kommer att ske. Björktrast bedöms påverkas påtagligt då flera revir och bra födosökmiljöer försvinner. Skogsduva och ärtsångare kommer att få försämrade förutsättningar i området.

Nordfladdermus, större brunfladdermus och gråskimlig fladdermus riskerar att påverkas men i mycket liten omfattning. Bebyggelse sker i områden som idag tillfälligt används för födosök (dock ej optimala). Inga kolonier har registrerats i området och tillgången på möjliga boträd är begränsad.

Konsekvenserna för påträffade arter (utöver barrskogsmesar) bedöms som liten-påtaglig.

Samlad konsekvensbedömning

Påverkan på naturmark ger påtagligt negativa konsekvenser för naturmiljön i området. Konsekvenserna påverkar ett större område än området för detaljplanen, i synnerhet påverkan på habitatnätverket för barrskogsmesar. Både livsmiljöer och områden som främst används under spridning tas i anspråk. Spridningssambandet för barrskogsmesar i de innersta delarna

av Järvakilen (Hansta och Kymlinge) påverkas. Naturmarken består delvis av barrblandskog. Påverkan på grönsamband i denna del av kilen blir påtaglig.

Bedömning artskydd

Bedömningarna nedan identifierar om påverkan på fridlysta arter blir så stor att planerade åtgärder riskerar att vara otillåtna enligt artskyddsförordningen. I de fall utredningen visar att någon fridlyst art påverkas negativt behöver skyddsåtgärder planeras/vidtas vid verksamhet.

Det är mycket svårt att få dispens från artskyddsförordningen och många krav ska säkerställas innan en eventuell dispens kan ges. För de åtgärder som planeras för detaljplan Rogaland är dispens inte möjlig utan man behöver arbeta med skyddsåtgärder och anpassningar för att undvika att förbud enligt artskyddsförordningen utlöses.

Förekommande fågelarter

Sammantaget konstaterades cirka 15 arter häcka inom området, varav 6 är prioriterade för artskyddet. Utöver detta har fyra arter (också prioriterade för artskyddet) bedömts då de observerats i närheten av planområdet.

Figur 8. Fågelarter prioriterade för artskydd påträffade i och intill planområdet vid fågelinventeringen 2022.

Tabell 1. Fågelarter i bokstavsordning som noterades under inventeringen (inklusive gråsparv, svartvit flugsnappare, stare och talltita som vid inventeringen påträffades i angränsande område) med häckningskriterie 1-20. Arter prioriterade inom artskyddet i röd text. 50% = minskning, $\geq 50\%$ populationsnedgång perioden 1980–2018. Rödlistade arter utgår från 2020 års bedömning (referens till rödlistan 2020). FD = Fågeldirektivet, bilaga 1.

Art	Högsta häckningskriterie	Rödlistad (kategori)	50 %	FD	Bedömt antal revir (anges för prioarter)	Kommentar
Björktrast	Säker häckning (16)	NT			5 revir	Bedöms nedan
Blåmes	Säker häckning (19)					
Grönfink	Trolig häckning (5)	EN			1 revir	Bedöms nedan
Koltrast	Säker häckning (16)					
Kungsfågel	Trolig häckning (5)		x		1-2 revir	Bedöms nedan
Nötväcka	Säker häckning (13)					
Ringduva	Säker häckning (16)					
Rödhake	Säker häckning (16)					
Rödvingetrast	Möjlig häckning (2)	NT			ev. 1	Bedöms nedan
Skata	Trolig häckning (5)					
Steglits	Trolig häckning (5)					
Svarthätta	Möjlig häckning (3)					
Svartmes*	Möjlig häckning (2)				1 revir	
Skogsduva	Möjlig häckning (2)		x		1 revir	Bedöms nedan
Talgoxe	Säker häckning (19)					

Art	Högsta häckningskriterie	Rödlistad (kategori)	50 %	FD	Bedömt antal revir (anges för prioarter)	Kommentar
Årtsångare	Möjlig häckning (3)	NT			1 revir	
Gråsparv	Trolig häckning (5)		x			Påträffad utanför området för d.p Rogaland där den är knuten till befintlig bebyggelse, bedöms nedan
Stare	Möjlig häckning (2)	VU	x		2 revir	Bedöms nedan, ej konstaterad med häckningskriterier inom d.p Rogaland, men precis utanför plangräns
Svartvit flugsnappare	Trolig häckning (5)	NT			1 revir	Bedöms nedan, ej konstaterad med häckningskriterier inom d.p Rogaland, men precis utanför plangräns
Talltita	Möjlig häckning (3)	NT	x		1 revir?	Ej observerad inom d.p Rogaland utan bara med ett besök i d.p Finlandsgatan. Bedöms nedan.

Som komplement till inventeringen gjordes utsök i Artportalen för perioden 2000–2022. Även ett utdrag av skyddsklassade arter har gjorts (2022-08-03). Utsök i Artportalen nedan stärker flera av observationerna från inventeringen rörande arter som använder området för häckning. Arter som ingår som prioriterade som fanns med i utsök men som inte har observerades under inventeringen (med häckningskriterie) var följande:

- Fiskmåås, gråtrut, silltrut och skratmåås (samtliga sågs förbiflygande/födsökande under inventeringen), ingen data från utsök indikerar konstaterad häckning men närvaro av arterna gör ändå att de möjligen häckar på något av hustaken.
- Duvhök, vintertid finns flertalet observationer vid Kista – Akallaområdet om födsökande duvhök, både adult hane och hona liksom 2k-fåglar. Behandlas i PM skyddsklassade arter (Calluna, 2021)
- Mindre hackspett, observerad november 2013 och mars 2015, ca 400 m från inventeringsområdet vid Kista industriområde. Saknar i stor utsträckning sammanhängande livsmiljö i planområdet, bedöms ej vidare.
- Grönsångare, rapporterad som sjungande maj 2015 vid Akalla industriområde. Saknar i stor utsträckning sammanhängande livsmiljö i planområdet, bedöms ej vidare.
- Spillkråka har observerats tre gånger åren 2012, 2013 och 2015 ca 400 meter söder om projektområdet, knuten till lokalen "Husby". Arten bedöms bara tillfälligtvis ha passerat lokalen en bit söder om planområdet. Livsmiljö förekommer i planområdet men arten verkar inte nyttja det, troligen på grund av störning. Bedöms ej vidare.

Bedömning

Tabell 2. För aktuella, påträffade arter görs nedan en bedömning om risk för förbud finns enligt artskyddsförordningen. Bedömningen om förbud nedan gäller för d.p Rogaland. Bedömningen grundar sig på påträffade arter från Finlandsgatan, Dalhagen och Rogaland och den exploatering som som den samlade nya bebyggelsen i de tre detaljplanerna ger.

Art	Bedömning
Björktrast (NT)	Arten förekommer för arten sett talrikt i natur- och parkmark i planområdet. Påverkan inom detaljplaneområdet på arten är stor då cirka hälften av de bedömda reviren tros påverkas sett till att livsmiljö försvinner. Vid inventeringsområdet bedömdes 13 revir varav 6 finns i området för d.p Rogaland. Arten föredrar områden med gräsytor för födosök i kombination med träd för boet. I övrigt ställer inte arten några särskilt höga krav på sin häckbiotop, och kan återfinnas även i påtagligt urbana områden med endast enklare gräsmatta och några enstaka vuxna träd. Med påverkan enligt förslag minskar troligtvis antal revir med cirka 3. Lokal population eller naturlig utbredning bedöms inte påverkas på sådant sätt att förbud riskeras.
Gråsparv (50%)	Födosökmiljö påverkas men arten är väl anpassad till urban miljö, arten föredrar områden med mycket buskage. Områdena där gråsparv observerades kommer inte att exploateras enligt förslagen. Arten häckar i håligheter, ofta i byggnader. Lokal population eller naturlig utbredning bedöms inte påverkas på sådant sätt att förbud riskeras.
Grönfink (EN)	Reviret, inklusive boplatser inom d.p Rogaland bedöms inte påverkas. Lokal population eller naturlig utbredning bedöms inte påverkas på sådant sätt att förbud riskeras.
Kräka (NT)	Boträd har inte påträffats inom d.p Rogaland. Inget bo sågs, eller tecken på häckning inom inventeringsområdet, dock tyder närvaron av arten att häckning troligtvis finns i närområdet. I utsök från Artportalen fanns en sökträff av kräka med aktivitet "bobygge" men inte beskrivet mer exakt var, utan det skulle kunna vara mer eller mindre vilket som helst av de höga (kraftigare) träden i området. Arten är väl anpassad till urban miljö och det finns livsmiljöer i närheten t.ex. för födosök. Lokal population eller naturlig utbredning bedöms inte påverkas på sådant sätt att förbud riskeras även om aktuellt boträd försvinner.
Kungsfågel (50%)	Kungsfågeln är starkt knuten till barrskogsmiljöer i sitt val av häckbiotop övrigt är den inte särskilt känslig, och kan även häcka i lite yngre barrskog. Inom d.p Rogaland har den två revir, varav ett delas med skogen vid Dalhagens IP. Inom detaljplaneområdet blir det en negativ påverkan där barrskogspartier minskar i storlek och ett av två revir försvinner troligen. Arten är livskraftig (LC) och en mycket vanlig svensk häckfågel, även lokalt. Lokal population eller naturlig utbredning bedöms inte påverkas på sådant sätt att förbud riskeras.
Rödvingetrast (NT)	Häckning i området är inte säkerställd (observationen rörde sig troligen om en rastande individ på väg mot häckningsplats norrut). Lokal population eller naturlig utbredning bedöms inte påverkas på sådant sätt att förbud riskeras.
Skogsduva (50%)	Arten har haft en kraftigt minskande trend efter 1980 och är därför nu upptagen som prioriterad fågelart. Skogsduva häckar i håligheter, i träd, holkar, eller t.ex. i gamla byggnader. Observeras spelande vid ett och det sista besöket i juni i område som troligen ianspråkats av bebyggelse inom d.p Rogaland. Biotopen i detaljplaneområdet inte helt självklar för arten, och observationen var aningen överraskande. Ett scenario är att arten har

boplat i närområdet, möjligen vid andra sidan Hanstavägen, och emellanåt är inne i projektområdet och födosöker. Bedömningen är att den inte vanligtvis häckar i området för detaljplan och då inte heller påverkas. Lokal population eller naturlig utbredning bedöms inte påverkas på sådant sätt att förbud riskeras.

Stare (VU)

Har observerats häckande i angränsande område. D.p Rogaland påverkar inte konstaterade boträd, men områden för födosök (kortklippt gräsmark) försvinner. På sikt bör det inom närområdet säkerställas att det finns både lämpliga hålträd och marker för Lokal population eller naturlig utbredning bedöms inte påverkas på sådant sätt att förbud riskeras.

Svartmes

Livsmiljö för arten försvinner när barrskogspartierna i området till stor del bebyggs. Barrskogsstråket som blir kvar väster om Hanstavägen och Dalhagen IP kommer fungera som födosöksmiljö och som spridningsväg, men är troligtvis ett för stort och glest parti för att kunna fungera som häckningsbiotop. Arten är dock livskraftig och har en ganska stark lokal population. Lokal population eller naturlig utbredning bedöms inte påverkas på sådant sätt att förbud riskeras.

Svartvit flugsnappare

Talltita har observerats sjungande i närheten av planområdet (inom d.p Dalhagen), vid några tillfällen och häckar troligen där. Området inom d.p Rogaland kan ingå i reviret. Arten häckar i hålträd eller holkar och är knuten till luckiga skogar, parker och trädgårdar med träd. Arten livnär sig på flugor och mygg och är en attraktiv fågel att ha i närheten. Delar av reviret ianspråkats. På sikt bör det inom närområdet säkerställas att det finns både lämpliga hålträd och marker för Lokal population eller naturlig utbredning bedöms inte påverkas på sådant sätt att förbud riskeras.

Talltita (NT, 50%)

Talltita har observerats sjungande i närheten av planområdet (inom d.p Finlandsgatan), vid ett tillfälle. Tre kompletterande besök i januari, februari och mars 2023. Då observerades inte arten. För barrskogsmesar har en funktionskarta tagits fram (figur 4). Den visar att ett hemområde om minst 10 ha finns i dagsläget men fragmenteras och försvinner i och med bebyggelsen. Talltita bedöms främst använda skogsmiljöerna i detaljplan Rogaland för födosök tillfälligtvis och utanför häckningssäsong. Artens närmaste mer permanenta revir finns på norra Järvafältet och i Kymlingeskogen (uppgifter från Artportalen). Över tid är det risk att en förbindelse mellan norra Järvafältet och Kymlingeskogen försvinner för arten i den här delen av Stockholm. Förbindelse finns mellan norra Järvafältet och Kymlingeskogen söder om stadsdelarna Husby med flera, över Järvafältet, som är skyddat som kulturresevat. Lokal population eller naturlig utbredning bedöms inte påverkas på sådant sätt att förbud riskeras. Tre kompletterande besök i januari, februari och mars 2023.

Tofsmes

Del av livsmiljö för arten försvinner när barrskog i planområdet till stor del bebyggs, (tofsmes observerades i d.p Finlandsgatan). Barrskogsstråket som blir kvar kommer att kunna fungera som födosöksmiljö och som spridningsväg, men är troligtvis ett för litet område för att kunna fungera som fortplantningsområde. Lokal population eller naturlig utbredning bedöms inte påverkas på sådant sätt att förbud riskeras.

Ärtsångare (NT)

Det finns ett troligt revir för ärtsångare, som bör kunna finnas kvar även efter exploateringen. Arten är spridd i södra Sverige och knuten till buskmarker, ett vanligt habitat som är relativt lätt att nyskapa. Lokal population eller naturlig utbredning bedöms inte påverkas på sådant sätt att förbud riskeras.

Detaljplanen bedöms inte medföra risk för förbud om den generella skyddsåtgärden som preciserar tidpunkt och åtgärder som kan påverka häckningsmiljöer för fåglar följs.

Skyddsåtgärd

Arbeten som påverkar häckningsmiljöer ska ske augusti-februari. Åtgärder som ska undvikas under häckningssäsong kan bl. a. vara slyröjning, nedtagning av träd eller borttagning av buskar.

Förekommande arter, fladdermöss

Påträffade arter som stadigvarande vistas i området och troligen använder det för födosök är: nordfladdermus, större brunfladdermus och gråskimlig fladdermus. Nordfladdermus rödlistad i kategorin nära hotad (NT; SLU Artdatabanken, 2020). Bevarandestatusen för samtliga påträffade fladdermusarter i Sveriges boreala region är gynnsam (Naturvårdsverket, 2020).

Bedömning

Förekommande arter bedöms inte förekomma i eller använda området för detaljplan på sådant sätt att de påverkas, varken koloniplatser eller miljöer för födosök. Risk för förbud bedöms inte föreligga.

Liljekonvalj

Liljekonvalj förekommer spritt i området.

Bedömning

Fridlysningsbestämmelserna för arten medför inte förbud mot genomförande av detaljplanen.

Åtgärdsförslag

Åtgärder som föreslås kan utföras inom planområdets fastigheter, på parkmark eller på annan plats i närområdet.

Förslag på åtgärder/anpassningar:

- Försök att spara och integrera träd i bebyggelsen. Det gäller bland annat naturvärdesträd som utgörs av gamla tallar och som hamnar när bebyggelse eller annan ny markanvändning.
- Flytta träd som behöver tas ner till andra platser inom d.p Rogaland eller från/till angränsande detaljplaner som är på gång, eller annan plats inom stadsdelen.

Förslag på platser att flytta träd till (Stockholms stad, 2023b):

- Spångadalen- både allé längs med parkväg, samt grupper i gräsytan.
- Gångstråk mot reservatet, vid Ärvinge, parallellt med igelbäcken
- Gräsyta i Nystadsparken
- Anpassa belysning så att placering och armatur inte sprider spill-ljus som är negativt för fladdermöss, insekter och fåglar.
- Avverka träd på ett sätt som skapar naturvärden. Ringbarkning av träd leder till långsam avdödning av trädet och ett temporärt tillskapande av mycket död ved, vilket ger föda i form av skalbaggs-larver till bl.a. hackspettar. Veden från fällda träd kan omhändertas i lämpliga veddepåer i angränsande skogsbyn t. ex. i Igelbäckens kulturreservat och i naturvärdesobjekt 5. Sätt upp fågelholkar i skogsdungar i stadsdelen, se förslag på holkar och placering figur 10.

Förslag ekologisk kompensation

Sammantaget påverkas två naturvärdesobjekt och annan naturmark samt 15 naturvärdesträd. Kompensation kan ske genom åtgärder som gynnar de värden som påverkas av detaljplanens genomförande.

Åtgärder i Oddeskogen (som görs i närliggande skogsområde i d.p Odde (Odde 1 m fl i Kista, 2015-09817) bedöms inte räcka för att uppväga de anspråk som görs i detaljplanen för Rogaland.

Kompensation som preliminärt bedöms uppväga ianspråktagande i Rogaland:

- Införliva skyddsvärd skog i Igelbäckens kulturreservat i södra delen av stadsdelen
- Bidra till ökade värden i odlingslandskapet i Igelbäckens kulturreservat (detta kompenserar inte för skog och gamla träd).
- Utredda och genomföra förslag på åtgärder som höjer skogliga värden i Igelbäckens kulturreservat.

Ytterligare förslag, grönkompensation

För att i viss mån kompensera för naturmiljövärden som försvinner har åtgärdsförslag för grönkompensation tagits fram. Åtgärdsförslagen grundar sig på vilka värden som försvinner där negativa konsekvenser för växt- och djurlivet kommer att uppstå, samt vad som är möjligt på de ytor som finns tillgänglig för grönkompensation. Åtgärderna nedan uppväger inte de negativa konsekvenser som genomförande av detaljplanerna medför. Förslag på platser för de olika åtgärderna, se figur 9.

Holkar

I och med att många träd tas ner och befintliga naturområden framgent kommer att bli mer fastighetsnära kommer tillgången på boplatser för fåglar att minska. För att i viss mån kompensera hålläckande arter så föreslås att holkar sätts upp för stare, svartvit flugsnappare och skogsduva. Förslag på placering se figur 10. Holkar för svartvit flugsnappare kan också användas av blåmes och eller talgoxe, så det är bra att sätta upp två eller flera holkar som passar dessa arter intill varandra. Då får svartvit flugsnappare bra möjlighet att etablera sig då den kommer senare till häckplatsen än mesarna.

Pollinatörer och växter

Centralt i området kommer ett parkområde (Nedre Nidarosparken) att utvecklas. Här finns potential att arbeta med och utveckla naturvärden för pollinatörer och kärlväxter. Flera olika strukturer som bidrar till att skapa en större variation kommer att skapas. Parken ska bidra med funktionalitet att hantera stora regnmängder. Vattnet kommer att finnas temporärt och bidrar med viss vattentillgång på platsen men under begränsad tid.

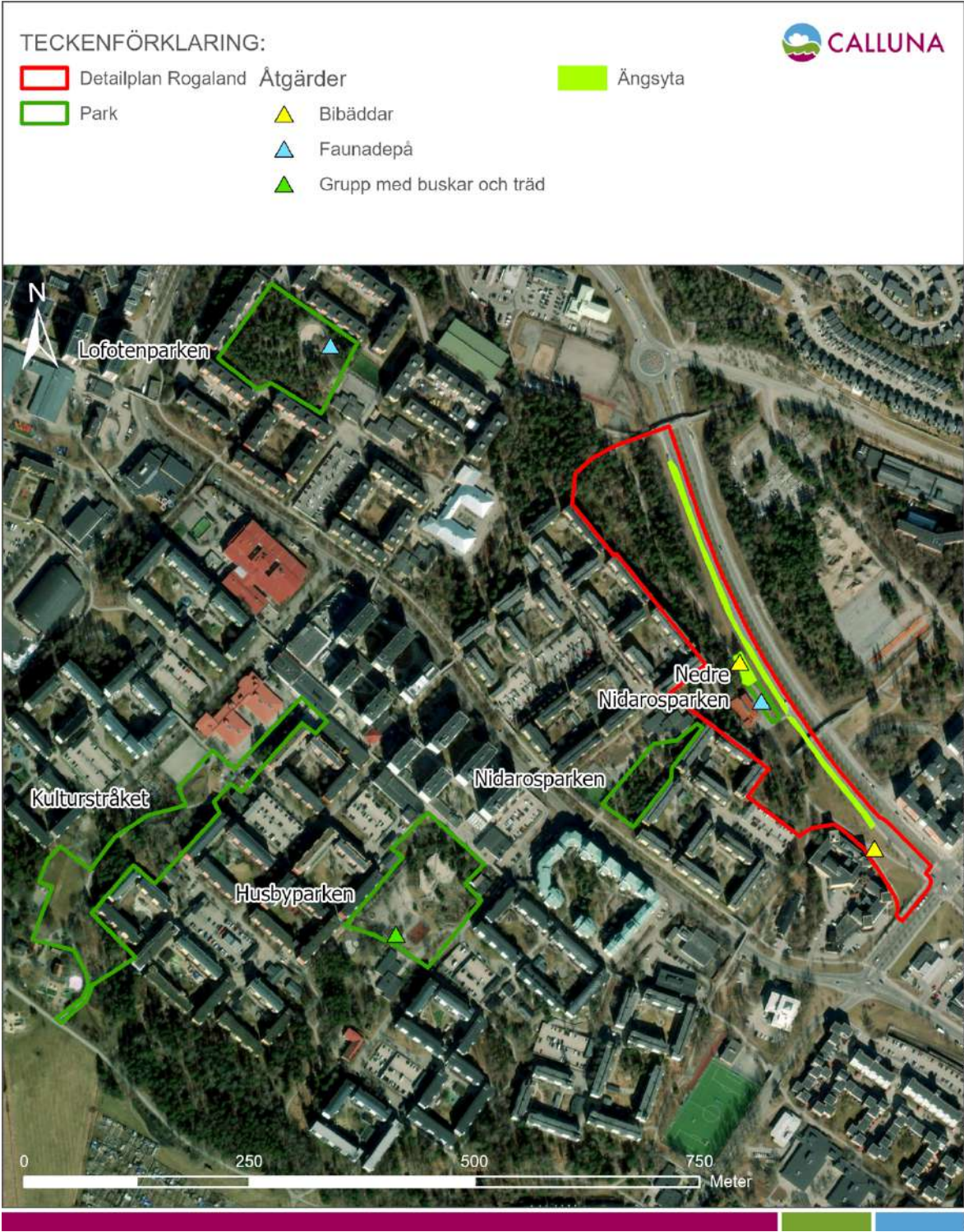
Exempel på plats för extensiv gräs-skötsel är längs Hanstavägen (Stockholm, 2023b).

Eventuellt kan man plantera in ängsfrö och sköta båda sidor om vägen.

Generella förslag för att öka värdet för pollinatörer i parker, gräsytor eller väglänter inom detaljplanen och stadsdelen:

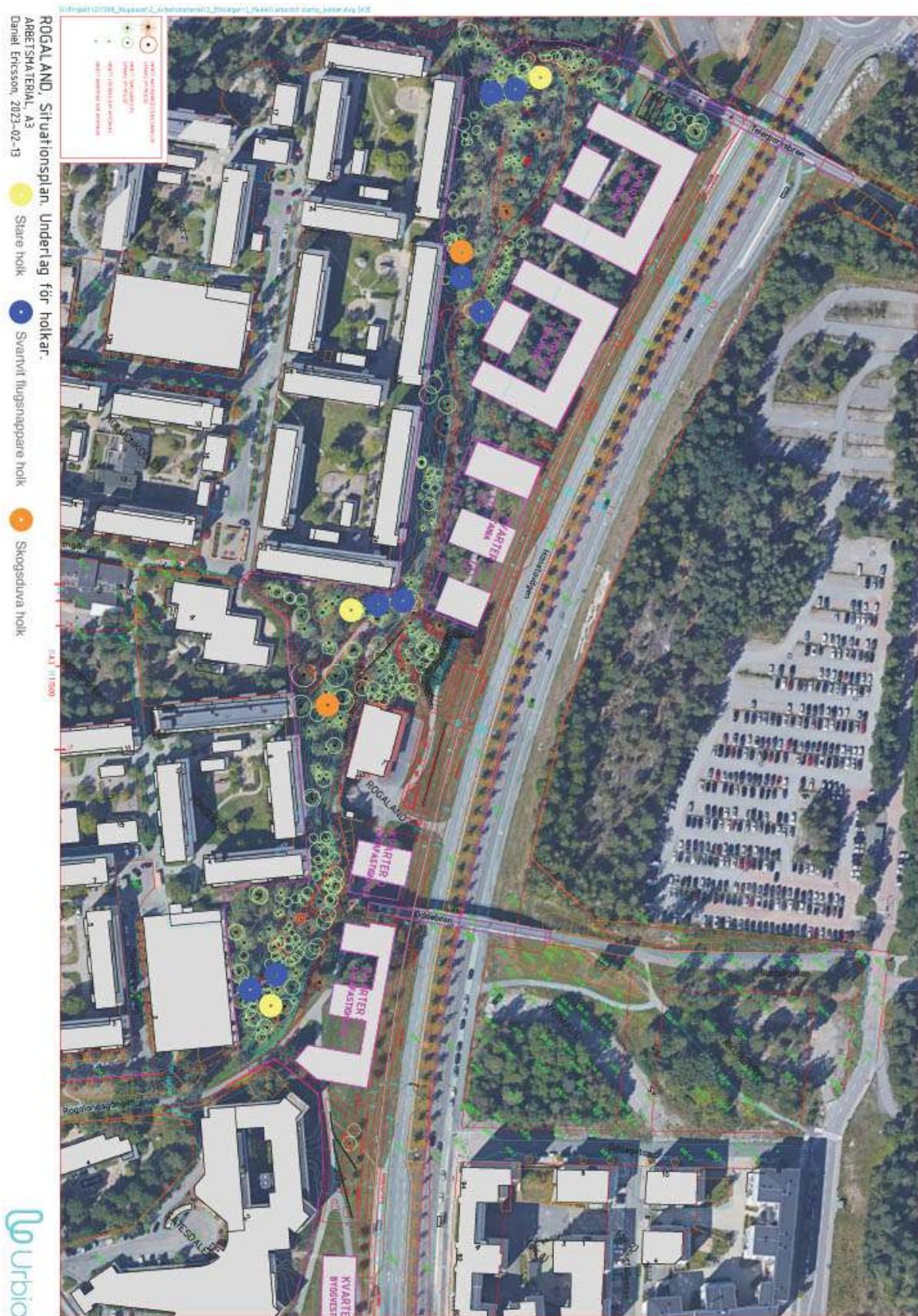
- Extensivt skött gräsmark/ängsmark istället för gräsmatta ger förutsättningar för många fjärilar och humlor.
- Sandbädd i en gräsmatta eller i en slänt kan vara ett viktigt substrat för olika växter och insekter.
- Placera ut avverkade träd/död ved för vedlevande insekter. Död ved placeras solbelyst i mindre högar eller staplar. Det kan fixeras med spännband eller staplas mellan nedgrävda stolpar/plank.
- För planteringar: välj växter som är rika på nektar och pollen och som tillsammans blommar över hela växtsäsongen. Det kan vara lökväxter som blommar på våren som snödroppe, vintergäck, krokus och vårlök. Senare på säsongen kan man välja klöver- och ärtväxter som vit sötväppling, käringtand och gökärt men också gråfibblor och olika typer av mynta och lavendel gynnar pollinatörer.
- Spara eller skapa buskmarker. Att anlägga nya buskage genom att t.ex. plantera slånbär, rosor eller hagtorn gynnar också fågellivet.

Figur 9. Förslag på platser för för olika åtgärder kring och inom detaljplaneområdet.

Figur 10. Förslag på platser för utsättning av holkar för olika fågelarter inom detaljplaneområdet.

Trädmiljöer och vedlevande insekter

- Bevara sammanhängande skogsdungar i naturmark inom detaljplaneområdet. Skogs- och trädmiljöer ska inte röjas överallt utan tillåtas ha buskskikt. På sikt skapas en heterogen och delvis öppen skog på naturlig väg. Upprepad slyröjning ger förnyat uppslag av sly.
- Träd som kommer nära bebyggelse och vägar kan kapas till högstubbar.
- Längre in i bestånd kan man överväga att veteranisera några träd genom att t ex. ringbarka en mindre grupp träd.
- Spara död ved som produceras i skogen, det går också bra att flytta hit död ved från parker/fastighetsmark. Stadsdelsförvaltningen är positiva till detta. Det kan också gå att placera död ved i öppna naturmarker men där behöver det stämmas av ordentligt med stadsdelsförvaltningen (Stockholms stad, 2023b).
- Placera ut mulmholkar.

Figur 11. I södra delen av Rogaland detaljplaneområde finns denna grönyta (planerad parkyta) som fullt ut inte blir bebyggd. Här finns potential att arbeta med naturvärden genom att skapa mer variation i strukturen än enbart gräsmatta.

Figur 12. Område som i detaljplanen för Rogaland är tänkt som parkyta mellan bostäder. Den har betydelse för biologisk mångfald, beroende på hur den utformas.

Referenser

Andersson P (2020) Konsekvensbedömning naturbedömning: detaljplan Kv Saima, Finlandsgatan, Akalla, Husby. Calluna AB.

Hebert M. m fl. (2023) Ekologiutredning inför detaljplan (granskning) Rogaland, 2023

Kammonen, J. (2022) Fladdermusinventering i Akalla/Husby, Stockholms kommun – Inför detaljplaner kring Rogaland, Finlandsgatan och Dalhagen 2021 Calluna AB.

Sahlin E. (2022) PM Fågelinventering Rogaland, Finlandsgatan och Dalhagen, Stockholms stad

Sigg, L. (2019) Naturvärdesinventering av planområdet Husby norra (Stockholms stad), 2019. Calluna AB

Sigg, L. (2019) Naturvärdesinventering av detaljplaneområde Dalhagens IP, Stockholms stad, 2019. Calluna AB.

Sigg, L., Andersson, P. (2019) Naturvärdesinventering och groddjursinventering vid Finlandsgatan i Akalla (Stockholms stad), 2019. Calluna AB.

Stockholms stad (2022) Stadsdelsvist åtgärdsförslag för biologisk mångfald: Spånga-Tensta och Rinkeby-Kista

Stockholms stad (2023) <https://vaxer.stockholm/projekt/bostader-vid-hanstavagen-i-husby/> Beskrivning av detaljplan.

Stockholms stad (2023b) Rinkeby-Kista stadsdelsförvaltning, Stina Holmsved, m. fl., muntlig information